

Hetty Denen Foundation

Stichting Hetty Denen voor Zambia

januari 2010, HDF Nieuwsbrief 15

Terug naar Zambia

Op zaterdagmiddag 2 januari landde het Ethiopian Airlines toestel in Harare. Met het openen van de deuren kwam Afrika met volle teugen het vliegtuig binnen. Nog slechts een korte vlucht scheidde mij van de eindbestemming Zambia. Langzaam liep het vliegtuig weer vol en gingen we onderweg. In een lome glijvlucht meanderde het vliegtuig op zo'n 2000 meter hoogte richting Lusaka. We vlogen noordwaarts over de eens zo grote en trotse Zimbabwaanse boerderijen, nu grotendeels vergane glorie. Even verder doemden de heuvels van Chirundu op die de intocht in Zambia inluiden. We passeerden het grote Karibameer dat begint bij de machtige Victoria watervallen en abrupt eindigt bij de Karibadam, een grote stuwdam waar elektriciteit wordt opgewekt. De daling naar het vliegveld wordt ingezet. Wat is Zambia toch mooi groen in deze tijd van het jaar, wanneer de regen alles razendsnel laat groeien en de temperatuur een behaaglijke 20-30 graden is. In een poging om me de vorige keer te herinneren dwalen mijn gedachten af naar juli 2006. Gele en bruine tinten overheersten toen in de dorre, droge tijd. Het asfalt trilde in de zinderende hitte en we dronken Munkoyo met de leraren van de Hetty Denen school in Shimabala. Hoe zou het deze keer zijn? Bij mijn aankomst waren Mientje, Carin, Marga en Suzanne al bezig met het verwerken van de eerste indrukken van Zambia. Voor sommige een geheel nieuwe ervaring, voor anderen een feest van herkenning.

Programma

Na enkele jaren via telefoon en e-mail op de hoogte te zijn gesteld van de stand van zaken werd het tijd om weer eens zelf polshoogte te nemen in Zambia. Er zijn behoorlijke bijdragen naar de bouw van het derde klaslokaal van de Hetty Denen school in Shimabala gegaan. Bij het ministerie van onderwijs werden we geïnformeerd over de scholen in het district en werden we uitgenodigd op een trip naar de uithoeken van het district waar de leefomstandigheden bedroevend zijn. Alle hulp is welkom. Daarnaast kregen we het nieuws dat de school in Makululu compound in Kabwe ook in gebruik genomen is. Voorts lijken de inspanningen in Shimabala navolging te krijgen in andere gemeentes. Door verhuizing van mensen wordt het verhaal over de Hetty Denen school doorverteld. Door meneer Shandolo zijn we uitgenodigd om naar het dorp Nega Nega te komen en te luisteren naar hun verhaal en vooral ook naar hun noden. Wie kan nee zeggen tegen hun verzoek om met hen een kliniek te bouwen. Ook een bezoek aan het project van onze SOS Meerlo Wanssum vrienden in Kalundu View en verscheidene kopjes thee bij Sonya Doras stonden op het program-

ma. Ook moet ik niet vergeten om mr. Tembo's kliniek in Shimabala te noemen die met financiële hulp van de stichting gebouwd is en stevig verder aan de weg timmert terwijl hij ondertussen ook nog eens als amateurarchitect voor een kraamkliniek fungeert. Al met al genoeg te doen voor een trip van een week.

Op pad

Fris geverfd stond het bord langs de weg: Hetty Denen Basic School, een blijk van herkenning. We passeerden het bord en reden nog een paar kilometer door in onze witte Nissan door het heuvelachtige landschap. Vlak voorbij een klein stroompje gingen we aan de rechterkant van de weg af en kwamen aan bij Daybreak Farm. Sonya was thuis en al snel zaten we in de tuin van een kopje thee met zelfgebakken koekjes te genieten. Een paar minuten later had ze Mrs. M aan de lijn, de directrice van de Hetty Denen School die voluit Mrs. Malimba heet. Blijkbaar was er een misverstand, zouden we elkaar nu bij de school of op Sonya's boerderij ontmoeten voor een eerste bespre-

king. Op vrijdag zouden we in ieder geval de officiële ontvangst op school hebben met alle leraren erbij. Of we toch niet even langs wilden komen om te groeten. Dat konden we natuurlijk niet weigeren. De schoolgebouwen waren allemaal fris geveerd met een soort politieblauwe kleur tot aan de bovenkant van de kozijnen. Alles zag er netjes uit. Een aantal leraren waren aanwezig en iedereen was blij.

DEBS

De ontmoeting met de DEBS, de district educational board secretary, zeg maar schoolinspectie, was verhelderend. In een nieuw gebouw zaten wij in een oud leren bankstel, waaruit je niet meer overeind komt als je eenmaal zit. De DEBS, een pronte Lozi dame die in Ierland gestudeerd had getuige ook de grote foto in haar kantoor waar zij samen met de Ierse president op stond, vertelde kort wat feiten over de scholen in het Kafue district. Sinds een paar jaar is basisschool onderwijs in Zambia in principe gratis. In de praktijk valt dat niet altijd mee omdat zaken als een schooluniform en dergelijke toch altijd geld kosten. Toch zijn de meeste scholen aangesloten bij de overheid. De overheid zorgt voor het aanstellen van leraren en voor lesmethodes en (in ieder geval enkele) boeken. Verder is er voor de individuele scholen ruimte voor samenwerking met stichtingen zoals de onze bijvoorbeeld. Hierdoor kan een school ook nog eens voldoende exemplaren van een boek in huis krijgen of andere voorzieningen. In het grote en rurale Kafue district zijn er zo'n 54 basisscholen en 7 middelbare scholen. In de stad Lusaka zijn er zo'n 100 basisscholen en 30 middelbare scholen. In beide gevallen stromen er relatief weinig leerlingen door naar de middelbare school. Op het platteland van Kafue is de verhouding echter nog een stuk schever. Vooral in de moeilijk bereikbare buitengebieden is situatie schrijnend. Gemiddeld slaagt circa 40% van de studenten voor de staatsexamens. Scholen die door particuliere initiatieven, zoals met hulp van onze stichting, gebouwd worden kunnen, nadat de bouw klaar is, ook overgedragen worden aan de overheid. Wij stimuleren dit.

Chilomba- Nega Nega

Het echtpaar Shandolo woonde in Shimabala maar is door omstandigheden naar Chilomba in de Zuidelijke provincie verhuisd. Daar troffen zij een actieve gemeenschap aan en gezamenlijk zetten zij hun schouders er onder om betere voorzieningen naar het model van Shimabala te krijgen. We waren er via de lange weg langs de mijnen gekomen, een interessante trip door de Munali Heuvels. De kortere weg was onbegaanbaar in het regenseizoen. Na een kort kennismakingsbezoek aan Chief Naluama, waarbij we de SambEEKse vlag hebben overhandigd gingen we ver-

der naar Nega Nega. Bij aankomst werden we hartelijk ontvangen door joelende vrouwen en het dorpsontwikkeling comité. Zoals gebruikelijk waren de tafels en kerkbanken rondom de grootste en meest respectabele boom gedrapeerd. Vriendelijk werden wij verzocht plaats te nemen aan de tafel. Daarna nam de menigte plaats en begon de vergadering. Even later kwam de Chief met zijn begeleider ook naar de vergadering en onderstreepte daarmee voor het verzamelde volk het belang van de vergadering. De voorzitter van het comité, meneer Bruno Lutaka hield de hieronder weergegeven toespraak. Het dorp had zich georganiseerd in een vereniging die bij de overheid geregistreerd is en was bezig met de aanvraag van een bankrekening. Wij gaven hen ook een bedrag van 250.000 Kwacha (50 euro) om dit mogelijk te kunnen maken. Als dit geregeld is dan kunnen de volgende stappen gezet worden in de samenwerking. Verder waren vooral de mannen erg blij met de voetballen die we meegebracht hadden en kreeg de schoolmeester schrijfwaar en schoolmateriaal dat hij als prijs beschikbaar ging stellen voor zijn beste leerlingen.

De chairman's speech 5 januari 2010

Geachte Gasten, Zijne Koninklijke Hoogheid, Chief Naluama, Geachte Raadgever, Dames en Heren,

Ik wil jullie, onze bezoekers, van harte en met mijn hele hart welkom heten en wensen dat jullie je thuisvoelen bij ons. Laat ik beginnen te zeggen dat ik nooit gedroomd heb dat ik ooit voor jullie zou staan en laat me God danken voor zijn ondoorgroendelijke wegen. Het is vandaag een grote dag voor de Chilomba gemeenschap om onze bezoekers te mogen ontvangen, het is echt net een droom voor ons en ik wil Mama Chuulu bedanken voor haar constante aanmoediging. Ik zou veel kunnen zeggen maar ik wil jullie tijd niet verspillen. In het kort gezegd leeft de gemeenschap Chilomba al lange tijd beneden de armoedegrens. Het gebied is groot en we hebben geen kliniek, geen dokter waar we naar toe kunnen. De dichtstbijzijnde kliniek is 15 km naar Nega Nega, het dichtstbijzijnde ziekenhuis 22 km over bijna onbegaanbare wegen in het regenseizoen in Kafue. Vooral Malaria zorgt voor veel slachtoffers. We hebben een kliniek broodnodig. In het gebied is er verder een school met te weinig leraren, er zijn er vijf, die ieder twee klassen per dag begeleiden van groep 1 tot en met groep 7. Weinig leraren, weinig resultaat, graag zouden we ook de groepen 8 tot en met 12 les willen geven. Deze kinderen gaan nu van school en leren niet meer verder. HIV/AIDS heeft diepe wonden achtergelaten in het dorp. Jonge mannen en vrouwen gaan dood en de grootouders moeten dan voor de achtergebleven jonge kinderen zorgen. Deze hebben vaak geen geld om de kinderen fatsoenlijk te kleden, eten te geven en naar school te sturen. Hierdoor trouwen de meisjes vaak veel te jong en worden de jongens dronkenlappen. We hebben veel sociale problemen hier. Een geitenproject zou geweldig

zijn, het dorp geeft hier zijn zegen aan, en ook de Chief zegent dit. Dit kan gewoon niet misgaan, wij zijn gewend om met dieren om te gaan en hebben een groot graasgebied. Laat me iedereen danken die hier vandaag aanwezig is, moge God ons zegenen. Dank u.

Toezegging

De Chilomba gemeenschap is actief en georganiseerd en verdient onze steun. Het is onze ervaring dat kleine stapjes het beste werken. Met het dorpscomité is afgesproken dat wij ons in eerste instantie gaan richten op het bouwen en bemand krijgen van een kliniek en huisvesting voor een dokter. Hiervoor is op basis van eerdere ervaringen naar schatting 15.000 euro nodig. Wij bevelen dit nieuwe project van harte bij jullie aan. Als mensen spontane ideeën hebben waarmee dit jaar geld ingezameld kan worden (gesponsord de vierdaagse lopen, een activiteit door een school of vereniging, het maakt eigenlijk niet uit hoe), is dat van harte welkom. Het zou mooi zijn als je op korte termijn aan Mientje (secretariaat) of aan mij door kunt geven wat je wilt doen en wanneer je dat gaat doen, dan kunnen wij dit in een jaarplan opnemen. Als we dit op tijd weten kunnen we proberen om alle actie-opbrengsten via Wilde Ganzen en/of NCDO te laten verdubbelen. Dus aarzel niet, verzin iets creatiefs en laat het ons snel weten!

Hetty Denen Basic School te Shimabala

Op vrijdag hebben we de afgesproken ontmoeting met Mrs. Malimba en haar staf. Gezeten in de schoolbanken in het nieuwe lokaal bespreken wij de zaken. De school heeft als ambitie om de beste school van het gebied te zijn. Dit gebied omvat zes basisscholen. Ook Mrs. Malimba spreekt haar zorg uit dat als een leerling eenmaal het groep 9 examen gedaan heeft dat ze dan van school moeten. De school heeft geen faciliteiten voor de groepen 10-12 en zou dit probleem graag aan gaan pakken. Ook heeft de school een probleem met de huisvesting van de leraren. Dit probleem wordt ook aangepakt door drie nieuwe huizen te bouwen. Toen wij er waren lag de bouw tijdelijk stil omdat de gelden weer op waren. Het bedrag van 500 euro dat wij als geschenk overhandigden wordt nu gebruikt om de fundering verder af te maken. Sommige leraren zagen het wel zitten om naar Nederland op studiereis te komen. Zoals misschien sommigen van ons wel graag een studiereis naar de projecten zouden willen maken (hoewel dat wellicht georganiseerd zou kunnen worden) hebben we daar helaas de fondsen niet voor. Een leraar kwam met een heel aardige suggestie om bepaalde groepen kinderen brieven te laten schrijven met kinderen op een Nederlandse school. Een en ander zou wel een stuk makkelijker worden als er een internetconnectie zou komen. Voor wat betreft ontvangst moet dat geen probleem zijn, want er staan twee grote masten van mobiele telefonie niet al te ver van de school op

twee heuveltoppen. Ook hier waren de voetballen meer dan welkom want de vorige waren verdwenen tijdens een schooltoernooi. Verder was er nog de vraag naar een schoolbus om vervoer wat te vergemakkelijken. Vragen staat natuurlijk vrij. Verder presteert de school iets beter dan het districtgemiddelde gemeten naar het slagingspercentage bij de officiële staatsexamens, gemiddeld slaagt zo'n 50% van de studenten. Dit kan natuurlijk altijd nog beter. Hiervoor moeten de voorzieningen verder verbeterd worden om de goede leraren ook langere tijd te kunnen houden.

Bezoek aan Shimabala Kliniek

Mr. Tembo heeft het druk, de eerste keer dat we langs kwamen was hij naar de stad. De tweede keer trekt hij ruim de tijd voor ons uit in zijn kleine kantoor. Samen met een verpleegster en een assistent runt hij een praktijk die ondertussen tot ruwweg 7.000 patiënten is gegroeid. De stille getuigen zijn kasten vol met schriftjes. Ieder schriftje bevat het verhaal van een patiënt. Saillant detail is dat deze schriftjes door de mensen zelf aangeschaft moeten worden. Malaria, HIV en gebrek aan normale antibiotica maken behandelen niet altijd even makkelijk. De onderzoekskamer heeft een dubbele functie, er staat een oud onderzoeksbed. Daarnaast staan een aantal ijzeren kozijnen gestapeld en nog wat andere bouwmaterialen. Naast de kliniek wordt een nieuw gebouw neergezet, met een zaaltje voor voorlichting, twee kamers waar mensen kunnen liggen, een behandelkamer en een voorraadkamer waar de medicijnen opgeborgen moeten worden. De bouwers zijn tot boven de raamsparingen gekomen. Nog even en dan moet het dak erop. Met Mr. Tembo hebben we afspraken gemaakt zodat dat dak er snel op kan komen en hebben hem daarvoor een donatie gegeven. Volgend jaar willen we graag zien dat daar groepen voorgelicht worden, bevellingen uitgevoerd kunnen worden en het 'draaiend' zien!

Dagreis naar Kabwe

Kabwe ligt zo'n 150km ten noorden van onze uitvalsbasis Lusaka. Een trip naar Kabwe neemt meestal een hele dag in beslag en is ook altijd een reis die ons terugvoert naar die ene dag dat het noodlot voor Hetty toesloeg. Als we voorbij het Liteta ziekenhuis rijden zoeken mijn ogen iedere lichte bocht aan de horizon af, was het hier? Of toch niet. Helemaal zeker weten doe ik het niet meer, maar dan komen we voorbij een plaats die het bijna wel moet zijn geweest. Dan passeren we al weer rap de Chibombo markt met de stapeltjes tomaten, de grote sappige meloenen, de emmers vol met mango's en andere spullen die aan beide kanten van de snelweg aangeboden worden. Diethelm Hartmann ontvangt ons in zijn huis in Kabwe. Hij coördineert de activiteiten van de Buyantanshi Open

Christian Community Schools (BOCCS). Wij gaan met hem de school in Makululu bezoeken. Meest spannende aan het schoolgebouw zijn de zonne-panelen die gebruikt worden om binnen te verlichten en de ruimte die speciaal gebouwd is als kluis om alle belangrijke spullen in op te bergen. Verder vallen de kleirode bakstenen niet op in de omgeving. De school bestaat nu uit drie gebouwen, waarvan het eerste gebouw vroeger als kroeg fungeerde. Nu krijgen de jongste kinderen er les. Deze scholen zijn voor de armste mensen. Kinderen hoeven geen uniformen te dragen en wezen krijgen ook een warme maaltijd per dag op school aangeboden. De scholen werken met een beperkte staf en verder met veel (gepensioneerde) vrijwilligers als leraar. Toch is volgens Diethelm zo'n 70% geslaagd voor de formele staatsexamens. Voorwaar een hoog percentage ten opzichte van eerder gehoorde resultaten. Wij blijven ook in 2010 deze school steunen voor de operationele activiteiten. We gaan nog even bij onze vriend Bosco Kamalidza langs, die met zijn negenen in een klein huisje wonen. Zijn dochter Hetty is net 15 geworden en wil na het behalen van de examens een lerarenopleiding gaan doen. De terugreis verliep voorspoedig, al werden af en toe de hemelsluizen zo abrupt opengetrokken dat we alleen nog maar stapvoets verder konden door de regen.

Faith

"Oom, ben ik een lief meisje?" vroeg Faith plotseling zomaar aan me. "Ja hoor, je bent de liefste." Faith is een uit de kluiten gewassen 10 jarige, bijna een kop groter dan sommige van haar klasgenootjes. Iedere ochtend staat ze op tijd op want om 7.00 uur moet ze in haar schone blauwe uniform op school zijn. De schooldag begint er mee dat de klas zich buiten bij de Zambiaanse vlag in rijen opstelt en samen een lied zingt. Vervolgens lopen ze in dezelfde rijen naar hun lokaal toe en begint het grote leren. Dan, als het twaalf uur is, zit de schooldag voor Faith en haar vriendinnen er weer op. 's Middags geven de leraren hetzelfde lesprogramma aan een tweede groep kinderen. Faith doet dan haar huiswerk en maakt mooie tekeningen in haar schetsboek, vooral van Hannah Montana, haar beste vriendin. Ze droomt er van om ooit mode te ontwerpen, misschien wel in New York of in Parijs. Voorlopig doet Faith haar best om bij de besten van haar klas in Lilayi te blijven horen. Wie weet mag ze dan wel een keer met oom mee naar Nederland.

Joost van Dijk

Weetjes

- De stichting heeft sinds november 2009 een mooie website die bereikbaar is via: www.hettydenenzambia.com Hierop is veel fotomateriaal en informatie te vinden. Daarnaast staan er ook alle nieuwsbrieven op die sinds 1995 geschreven zijn.
- U kunt deze nieuwsbrief desgewenst digitaal (i.p.v. per post) ontvangen. Hiervoor kunt u zich aanmelden via www.hettydenenzambia.com
- Het Zambiaanse voetbalteam heeft het op de Afrika Cup tot de kwart finale geschopt alwaar Nigeria een eind aan de Zambiaanse droom maakte na verlenging en strafschoppen
- Een groep mannen die 40 zijn geworden hebben een deel van het verjaardagsgeld geschonken aan de stichting. Dit is gegeven aan de Hetty Denen school.
- Gesponsord de vierdaagse lopen, bracht een leuk bedrag op wat besteed zal gaan worden aan het afbouwen van de kliniek.
- Onze stichting is vermeld in de ANBI lijst van de Belastingdienst. Dit betekent dat uw gift aftrekbaar is onder de geldende voorwaarden.
- We willen iedereen weer bedanken die het afgelopen jaar op een of andere manier een bijdrage heeft geleverd en/of de projecten heeft gesteund. Expliciet willen we aangeven dat alle bijdragen direct ten behoeve van de projecten ingezet worden.
- Logisch, maar we willen het toch even melden: de tickets en alle andere kosten voor de reis zijn natuurlijk door ons zelf betaald.

Correspondentie adres:

St. Hetty Denen voor Zambia
M. Denen-Kuijpers
Schilderstraat 5
5836 BD Sambeek
gironummer: 2940996

Verdere informatie kunt u altijd opvragen op bovenstaand adres, via de site of via e-mail: vdcjo@planet.nl (Joost van Dijk)

www.hettydenenzambia.com